

Coneixements ecològics tradicionals en perill

10/2010 - **Medi ambient i Conservació.**

#La pressió que ha sofert el camp, per la intensificació de la producció en les últimes dècades, ha provocat l'abandonament de certs coneixements tradicionals de gran valor ecològic. Aquest treball, desenvolupat per investigadors de la UAB i la Universitat Autònoma de Madrid, ha palesat l'alteració en el coneixement transmès en les tres últimes generacions de ramaders i d'agricultors al voltant de l'Espai Natural de Doñana, entre Huelva i Sevilla.

Entrevistes realitzades als ramaders i agricultors. Imatge: Laura Calvet.

Coneixements tradicionals de gran valor ecològic s'extingeixen poc a poc en els pobles d'Espanya però els espais naturals protegits poden jugar un paper rellevant en la seva preservació a curt termini. Així ho testifica un recent estudi realitzat per investigadors del Departament d'Ecologia de la Universitat Autònoma de Madrid en col·laboració amb el Laboratori d'Etnoecologia de la Universitat Autònoma de Barcelona.

L'estudi, publicat en *Conservation Biology*, analitza l'evolució del coneixement ecològic tradicional entre 198 informants de tres generacions de ramaders i agricultors de vuit pobles situats a les proximitats de l'Espai Natural Doñana, entre les províncies de Huelva i Sevilla. El treball identifica una ruptura en el fil de transmissió de coneixement en la dècada de 1970, quan les polítiques de desenvolupament i la integració en el mercat van portar a la intensificació de la producció i a un progressiu abandonament de les pràctiques de maneig tradicionals. El treball, mostra, però, una notable preservació del coneixement lligat a la ramaderia, una activitat amb forts vincles a la cultura local i la pràctica en règim extensiu és permesa dins dels espais naturals protegits de Doñana. Els investigadors conclouen que mentre les activitats del camp no es relocalitzin i segueixin sotmeses a les pressions de mercats de gran escala, les polítiques conservacionistes poden ser una de les poques formes de preservar els coneixements ecològics tradicionals a curt termini.

Doñana és producte d'una interacció mil·lenària entre ésser humà i naturalesa. Malgrat el seu perllongat ús pels humans, aquest lloc ha arribat als nostres dies com un emplaçament únic en biodiversitat, presentant-se com un cas exemplar d'evolució harmònica entre sistemes ecològics i socials. Sense subestimar la importància d'una baixa pressió poblacional, aquesta harmonia ha estat possible gràcies al coneixement desenvolupat pels habitants locals després de segles d'adaptació dels seus sistemes productius a les condicions ecològiques locals. El coneixement local estava sent transmès entre generacions per tradició oral fins que ha deixat de ser funcional als requisits de productivitat a curt termini exigits per la integració agropecuària en mercats de gran escala.

L'estudi suggereix que el coneixement tradicional hauria de jugar un paper fonamental en les polítiques de conservació dels paisatges mediterranis. "Si no les activitats tradicionals es veuran atrapades entre l'espasa del desenvolupament i la paret de la conservació" assenyala Erik Gómez-Baggethun, de la Universitat Autònoma de Madrid. A més, el treball emfatitza el valor del coneixement tradicional a la gestió sostenible de recursos naturals i la preservació de la biodiversitat i assenyala la necessitat de prendre mesures per frenar la seva desaparició en els països desenvolupats. "No cal anar a l'Amazones per recopilar coneixement ecològic tradicional, aquest es mor dia a dia en els nostres pobles" conclou l'esmentat investigador.

Font: Unidad de Cultura Científica de la Universidad Autónoma de Madrid

Victoria Reyes García, Erik Gómez Baggethun

Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals

Institució Català de Recerca i Estudis Avançats (ICREA) Departamento de Ecología (UAM)

"Traditional Ecological Knowledge Trends in the Transition to a Market Economy: Empirical Study in the Donana Natural Areas".
Gomez-Baggethun, Erik; Mingorria, Sara; Reyes-Garcia, Victoria; Calvet, Laura; Montes, Carlos. CONSERVATION BIOLOGY,
24 (3): 721-729 JUN 2010